

РЕЦЕНЗИЈА
НА УНИВЕРЗИТЕТСКИОТ УЧЕБНИК СО НАСЛОВ „ОСНОВИ НА
ФИНАНСИИ“ ОД ПРОФ. Д-Р МАРИЈА ГОГОВА-САМОНИКОВ, ЕКОНОМСКИ
ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип и Одлуката бр. 1202-74/3, донесена на 190. редовна седница на Наставно-научниот совет на Економски факултет, одржана на 6.7.2020 год., избрана е Рецензентска комисија во состав:

- **д-р Стеван Габер** – вонреден професор на Економски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип и
- **д-р Љупчо Давчев**, вонреден професор на Економски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

Рецензентската комисија е формирана заради изготвување на извештај - рецензија на приложениот ракопис (учебник) со наслов „*Основи на финансии*“ од проф. д-р Марија Гогова-Самоников, наменет за студентите на прв циклус студии на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Економски факултет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Учебникот „Основи на финансии“ од проф. д-р Марија Гогова-Самоников претставува заокружена целина на материјата поврзана со местото и улогата на финансискиот систем во рамките на целокупниот економски систем, која студентите ја изучуваат на истоимениот предмет – Основи на финансии. Учебникот е наменет за изучување на наставната програма по наведениот предмет од страна на студентите од прва студиска година (прв семестар) на сите предвидени насоки, каде што предметот Основи на финансии се јавува како задолжителен, со неделен фонд на часови 3+2+2 и ВО (вкупна оптовареност) од 240 часови, 8 кредити.

Податоци за обем на ракописот: Учебникот содржи 314 страници, со повеќе табели, графикони и практични примери и задачи кои им овозможуваат на студентите многу полесно разбирање и совладување на оваа практична проблематика. На крајот на ракописот се сместени релевантните библиографски единици кои ја третираат проблематиката на финансиите. Трудот е пишуван во А4 формат, со нормален проред, со употреба на фонт Arial и големина на буквите 11. Сметаме дека обемот на трудот и неговата содржина ги задоволуваат критериумите согласно со предвидениот број на часови и одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Трудот е креиран врз основа на потребата од создавање на учебно помагало кое од теоретски и од практичен аспект ќе им овозможи на студентите осознавање на значењето, местото и улогата на финансиските системи во рамките на целокупниот општествен систем во една земја, како и значењето на обработката на податоците од оваа област во глобални рамки. Посебно значајно е изучувањето на оваа проблематика од страна на студентите на Економски факултет заради осознавање на основните постулати на функционирање на целокупната финансиска

проблематика; со оглед на фактот што конципирањето и димензиите на финансиите претставуваа доста важен елемент во економскиот систем во целина. Посебно внимание заслужуваат: историјатот на овој домен како наука, структурата на финансиските системи, финансиските пазари, финансиските институции, финансиските инструменти, банкарството и монетарните финансии, јавните финансии и меѓународните финансии. Од оваа причина, сметаме дека материјалот обработен во учебникот се одликува со голема теоретска и практична значајност, како за студентите, така и за сите останати субјекти кои имаат интерес во оваа проблематика.

Краток опис на содржината на ракописот: Содржински, трудот е конципиран во 6 посебни делови, кои ги покриваат тематските единици предвидени со наставната програма. Во продолжение следи кратка презентација на одделните тематски единици.

Првото поглавје е посветено на зачетоците на финансиите како наука. Станува збор за дел од материјата кој треба да ги даде воведните аспекти на сè она што како систем на финансии функционира денес. Од таа причина се проучуваат историските аспекти на финансиските системи, нивното создавање, тек и развој. Во овој дел се анализирани и причините за постоење на овие системи, како и нивната оправданост за општествата во целина.

Второто поглавје се надоврзува на првото од причина што во него се обработени инструментите, институциите и пазарите кои го формираат овој систем во реално прифатлив и потребен. Тука се опфатени видовите инструменти со кои институциите работат, односно како работат и како е формирана една целина која е економски оправдана.

Целокупниот систем на трансфер на паричните текови овозможува нивно влијание врз корпоративниот сектор. Посебно ако се земе предвид дека правните лица се најчесто претставници на дефицитен сектор во економијата, се согледува важноста на проучувањето на законитостите и насоките на финансиските текови овде, кај овие субјекти. Од тој аспект третото поглавје обработува теми поврзани со начините на управување на деловните финансии, како и запознавање со основните постулати на финансиските показатели кои овозможуваат ефикасна примена на финансискиот менаџмент.

Од аспект на тоа што во финансиските системи една институција го има приматот на најчесто користена, најстабилна, најзаштитена, го има приматот на институции во кои одредени законодавства овозможуваат реализирање на повеќе дејности, одделено е поглавје кое го проучува нивното работење. Станува збор за комерцијалните банки и согласно со ова банкарското работење. Понатаму, четвртото поглавје се надополнува со проширување на аспектите кои банкарските работења можат да ги имплицираат во економијата во целина. Поточно, се анализираат инструментите, стратегиите и политиките кои банкарските системи и централните банки ги користат за создавање општа економска рамнотежа. Во ова поглавје се проучуваат монетарните финансии.

Петтото поглавје иако директно не се поврзува со претходните, сепак индиректно е присутно во сите домени кои претходно беа споменати. Во суштина може да се каже и дека научното истражување на финансиите всушност почнува со нив, со јавните финансии. Станува збор за анализа која ги истражува функционирањата на финансиските трансакции кои потекнуваат и одат кон државните институции, органи и тела. Станува збор за анализи кои укажуваат за оправданоста на вклучувањето на државата во распределбата на средствата, законитостите по кои се следи тоа работење, координацијата со останатите финансиски сектори и слично.

Шестата глава е резервирана за проучување на функционирањето на финансиските системи во меѓународни рамки. Која е структурата на овие финансиски системи, оправданоста на отворањето на финансиските пазари и до каде истата може да оди.

На крајот на секое поглавје и на крајот на поглавјата е дадена листа на студии на случај, теми и прашања, листа на формули и задачи кои студентите можат да ги користат

за продлабочување на своите знаења и од аспект на практична примена на теоретски обработениот материјал. Станува збор за вежби кои ќе се обработуваат по реализирањето на предвидените предавања.

Преку ваквиот начин на обработка на проблематиката на основите на финансиите сметаме дека е постигната главната цел на авторот – да им помогне на студентите да ја разберат суштината, предметот на обработка и различните форми, модели, слабости, причинители на овој дел од работењето на финансиските системи, и она што е посебно важно, преку илустративните примери содржани во материјалот да можат практично да ја осознаат историјата, тековноста и сигнификантноста кои таа ги има оставено со своето функционирање во рамки на општествениот систем. Да бидат способни да го проценат значењето на паричните текови, да ги откријат сите пропусти и негативности во работењето на овој систем кои понатаму би биле предмет на коригирање, а истовремено да ги идентификуваат позитивностите кои треба да се стимулираат.

Согласно со горенаведените констатации, а врз основа на детално анализирање на содржината на ракописот, го даваме следново

М И С Л Е Њ Е

Универзитетскиот учебник „ОСНОВИ НА ФИНАНСИИ“ од проф. д-р Марија Гогова-Самоников претставува сеопфатна целина на материјата поврзана со процесот на следење на паричните текови, како и сите процеси поврзани со истите што се одвиваат во рамки на финансиските системи. Авторката направила успешна комбинација на теоретскиот и практичен аспект на проблематиката, со цел да ја доближи предметната материја до студентите и да им помогне да научат како оваа анализа да ја применуваат во практичната работа. Се надеваме дека на овој начин, преку изучување на оваа проблематика, студентите ќе стекнат соодветни знаења кои понатаму ќе можат да ги применат како во изучувањето на останатите предметни дисциплини, така и во нивната понатамошна професионална работа. На останатите заинтересирани лица, кои практично ги применуваат принципите на финансиското работење во секојдневната работа, овој материјал ќе им помогне за полесно разбирање и имплементација на методите и техниките, моделите и формите на процесот на анализа и дизајнирање на финансиските норми во финансиското работење.

Сметаме дека трудот ќе даде придонес во збогатување на материјата која ја обработува и ќе им помогне како на студентите, така и на пошироката стручна јавност во полесно совладување на оваа значајна проблематика. Од оваа причина препорачуваме истиот да биде објавен.

Врз основа на изнесеното, имаме особена чест на **Наставно-научниот совет на Економскиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип** да му предложиме универзитетскиот учебник со наслов „Основи на финансии“ од проф. д-р Марија Гогова-Самоников да го одобри за издавање.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Стеван Габер, вонреден професор, с.р.
Д-р Љупчо Давчев, вонреден професор, с.р.